

GAZETA LWOWSKA.

Z. Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRENUMERATA

na GAZETĘ LWOWSKĄ z DZIENNIKIEM URZĘDOWYM i PRYWATNYM wynosi od 1. września do ostatniego grudnia 1861.

dla miejscowych : : : : 4 zł. } waluty austr.
dla zamiejscowych z przesyłką pocztową : : : : 5 zł. }

Przesyłki (franco) odbiera Kantor Gazety Lwowskiej, ulica Niasza Ormiańska Nr. 347.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Francya. — Holandya. — Włochy. — Rosya i Królestwo Polskie. — Grecya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Gmina *Biłka* w obwodzie Brzezańskim obowiązała się na założenie regularnej parafialnej szkoły w *Biłce* do następujących składek:

1. Każdoczesnemu nauczycielowi, który ma także pełnić funkcję dyaka, przyrzekła dawać jako dotację roczną kwotę 100 zł. w. a. częścią z przeznaczonych na tę szkołę obligacyi, a częścią przez solidarne przyjęcie brakującej reszty na pojedynczych członków gminy do zapłacenia.

2. Obowiązała się rzeczona gmina w dotacyi każdoczesnemu nauczycielowi dawać dnia 1. października rocznie 8 korce żyta, 4 korce jęczmienia i 4 korce hreczki w ziarnie, następnie przyjęła gmina na siebie

3. obowiązek wystawiony już budynek szkolny wraz z wszystkimi rekwiżytami szkolnymi utrzymywać zawsze w dobrym stanie, i załatwiać potrzebną przy szkole posługę, nakoniec odstąpić każdoczesnemu nauczycielowi położony przy szkole mały ogród na użytk, i własnym kosztem zrębywać i przystawiać do szkoły przeznaczone przez właściciela *Biłki p. Teodora Waszkiewicza* dla tej szkoły drzewo na opał.

4. Nakoniec przyrzekł także właściciel *Biłki p. Teodor Waszkiewicz* na polepszenie dotacyi nauczyciela dodawać rocznie kwotę 20 zł. gotówką, albo przez złożenie obligacyi w odpowiedniej kwocie kapitałowej, tudzież wydawać na opał szkoły 10 n. a. sągów drzewa ze swoich lasów i odstąpić położony pod top. l. 2 grunt objętości 1000 sążni kwadr. na założenie szkółki owocowej.

C. k. Namiestnictwo ma sobie za przyjemny obowiązek okazaną temi ofiarami troskliwość o rozszerzenie nauki między wiejskim ludem podać z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

Lwów, 25. sierpnia 1861.

Sprawy krajowe.

(Wiadomości bieżące.)

Wiedeń, 24. września. *Donau Ztg.* donosi: Dowiadujemy się, że pogłoska jakoby hr. *Päumann* dyrektor policyi w *Krakowie*, został odwołany, jest bezzasadna. Baron *Päumann* jedynie dla słabości zdrowia złożył urzędowanie w ręce zastępcy, i na własną prośbę otrzymał urlop, aby ratować zdrowie.

— *Donau Ztg.* nadmienia o pogłosce powtórzonej w kilku dziennikach, że profesorowie uniwersytetu podali petycję, aby Jezuitci z kościoła uniwersyteckiego usunięci zostali, i dodaje:

Większa część profesorów uniwersytetu obecnie nie znajduje się w *Wiedniu*, a tak w tej chwili nie podobna zasięgnąć od nich wiadomości, wielu jednak profesorów rozmaitych wydziałów zapewniało nas, że nie wiedzą ani o petycji wzmiankowanej, ani o jej celu.

(Posiedzenie izby panów dnia 24. września.)

Posiedzenie zagajone o godzinie kwadrans na dwunastą.

Na ławie ministeryalnej pp. hrabia *Rechberg*, de *Schmerling*, hr. *Degenfeld* i szef sekcyi de *Riza*.

Jego Excel. p. minister stanu odpowiada na interpelacyę rady stanu p. barona *Wasyłka Sereckiego*:

Wczoraj wniósł w tej izbie radca stanu pan baron *Wasyłko Serecki* interpelacyę następującą (tu pan minister stanu odczytał wspomnianą interpelacyę.)

Mam zaszczyt w odpowiedzi uczynić następującą uwagę: Już z dnia 9. marca zaprowadzono w *Bukowinie* rząd odrębny. Najjaśniejszy Pan mianował szefa kraju, który stoi bezpośrednio pod władzą ministerstwa. Przywrócono zatem stan, jaki już dawniej dziesięć lat istniał. Ze ta nowoustanowiona władza krajowa nie mogła potąd być całkowicie jak należy uorganizowana, pochodzi to ztąd, że pierwiej potrzeba wydzielić sprawy należące na przyszłość do wydziału krajowego, aby oznaczyć jak wielką czynność będą miały do załatwienia krajowe władze rządowe, a zatem jak wielka liczba urzędników okaże się potrzebną. Z drugiej strony kwestya ta stoi w związku z inną, co w swoim czasie po uchwaleniu ustawy gminnej również będzie przedłożona pod obrady izby, mianowicie z kwestya politycznej organizacji państwa. To są przyczyny, dla których rząd nie może w tej chwili stanowczo obsadzić posad urzędniczych w ks. *Bukowińskim*. Najjaśniejszy Pan dozwolił już najwyższem postanowieniem z dn. 25. sierpnia ks. *Bukowińskiego* używać własnego osobnego herbu. Pozwolenie to odesłane już do szefa rządu krajowego dla udzielenia go wydziałowi, zaczem wydział będzie mógł używać pieczęci z pomienionym herbem.

Mam jeszcze uczynić w. izbie oświadczenie ze strony rządu. Rząd Jego c. k. Apost. Mości wprowadzając w r. 1859 w życie postępowanie ugodne, odpowiedział tem niewątpliwie ogólnej potrzebie, i wymaganiom tak stanu kupieckiego jak i przemysłowego, a to nietylko w widokach dłużników, lecz głównie w widokach wierzycieli, posiadających długi u firm handlowych.

Pospiech jednakowóż, z jakim wówczas prawo to zaprowadzić musiano, pociągnął za sobą rozmaite niedostatki i niedogodności. Szereg uczynionych doświadczeń, zdanie zasiągnięte u wszystkich znaczniejszych izb handlowych monarchyi i narady z najznakomitszymi mężami stanu kupieckiego i przemysłowego objaśniły rząd dokładnie o tych niedostatkach, czego następstwem był przedłożony w. izbie projekt ustawy o postępowaniu ugodnem. Rząd jednakowóż będąc w chęci wprowadzić zmiany w postępowaniu ugodnem jest przejęty tem przekonaniem, że należy utrzymać nietkniętą jego podstawę zasadniczą. Według jednomyślnego zdania wszystkich znawców i ludzi obznajomionych z tym przedmiotem, postępowanie ugodne wówczas tylko może być prawdziwie użyteczne i praktyczne, jeżeli będzie bezwzględnie obowiązującym, to jest jeżeli każdy z wierzycieli będzie obowiązany brać w niem udział. Inaczej według powszechnego zdania znawców, cel zamierzony nie będzie osiągnięty.

Gdy jednakże tak izba deputowanych jak i izba panów wczorajszą uchwałą swoją odrzuciła tę właśnie zasadę, która stanowi istotę projektu ustawy, rząd zatem w przekonaniu, że ustawa w ten sposób zmieniona do przeciwnego doprowadziłaby skutku, iż właściwie choć nie wprost zniósłaby całe postępowanie ugodne, nie mógłby zalecić takiej uchwały do najwyższej sankeyi Jego c. kr. Apost. Mości, zaczem aby położyć koniec dalszym dyskusjom i niepotrzebnej stracie czasu, ma sobie za obowiązek po spólnem porozumieniu wniosek ten usunąć.

Po tem oświadczeniu posiedzenie zamknięto, iż nie było nad czem dyskutować. Przyszłe posiedzenie w piątek dn. 27go b. m. Na porządku dziennym sprawozdanie i dyskusya nad ustawą o leniictwach.

(Posiedzenie izby deputowanych z dn. 24. września.)

Przydujący dr. *Hein.* — W loży dworskiej Ich Cesarzew. MM. Arcyksiężęta *Wilhelm Rajner* i *Zygmunt.* — Na ławce ministeryalnej pp.: hrabia *Rechberg*, *Schmerling*, *Plener* i *Lasser.*

Ljubissa wnosi interpelacyę do Jego Exc. ministra stanu względem szkoły nautycznej w *Castelluovo*. Czy pan minister stanu skłania się przywrócić tej szkole w *Bocche di Cattaro* statut sankcyonowany dekretem ministeryalnym z 22. czerwca 1855, a zarazem pozostawić tamtejszej gminie uzupełnienie funduszków potrze-

bnych na przypadek, jeśliby istniejące fundusze nie wystarczały na pokrycie kosztów?

Minister stanu przyrzeka odpowiedzieć na tę interpelację na jednym z przyszłych posiedzeń.

Minister **Lasser** oświadcza, że na interpelację Bendelli (zażalenie dwóch powiatów bukowińskich na administrację kameralną) odpowie zaraz za nadejściem potrzebnych wiadomości.

Następuje dalsza debata specjalna nad ustawą gminną.

Prezydent oznajmia poprawkę **Wiesera** do wniosku Rothkircha, która mówi również o gminach niższego i wyższego rzędu. Wszystkim gminom pozostawia się prawo zarządzać majątkiem itd.

Rechbauer jako sprawozdawca wyjaśnia powody, które skłoniły wydział z wyjątkiem dwóch głosów odrzucić wniosek Rothkircha, nie naruszając tem bynajmniej prawa sejmów krajowych.

Po przemówieniu kilku deputowanych tak za wnioskiem Rothkircha jak i przeciw niemu zabrał głos Jego Exc. minister **Lasser**.
(Dokończenie nastąpi.)

(Stan rzeczy w Wenecji. — Sprostowanie.)

Pays, dziennik cesarstwa, zabawia swoich czytelników, pisze wiedeńska gazeta powieściami o duchach i strachach w Wenecji.

Według ostatnich doniesień z Wenecji stan rzeczy nie jest tam wcale taki, jak się **Pays** wyraża. Wychodzący z Modeńskiego i z Medyolańskiego przybywają tam codziennie, wraca nawet wielu takich, co pierwaj opuścili Wenecję. To dowodzi, że nie musi tam być zbyt smutno.

Ktokolwiek przybędzie z tamtej strony Mincionu lub Padu, nie wychwała zbyt wiele tamtejszego stanu rzeczy, owszem opowiadania jego zdolne są wytrzeźwić Wenecyan z ich dawniejszych złudzeń.

Czy policja podwoiła swoją ostrożność, o tem nie możemy twierdzić z pewnością, pisze **Gaz. wied.**; że zaś nie może patrzeć obojętnie na ciągłe podburzania, które wychodzą z przeciwnego obozu i pobudzają do skrytobójstwa, to rzecz jasna, nakazuje to interes bezpieczeństwa publicznego, a mieszkańcy, którzy nie mają ochoty brać udziału w zamiarach tajemnych fabrykantów bomb, winni policji wdzięczność za czujność w tym względzie. — Mówię o podwojeniu dokuczliwych środków ze strony policji, w chwili, gdy zaprowadza jak największe ułatwienia co do paszportów, sam **Pays** nazwałby niedorzecznością, gdyby to zkał inąd pochodziło.

Ameryka.

(Wypadki polityczne. — Proklamacja generała Fremont. — Doniesienia z Ameryki centralnej.)

Washington, 2. września. Korespondent dziennika **Times** donosi: Dwa wielkie polityczne wypadki tego tygodnia: najprzód odezwa do ludu względem narodowej pożyczki, powtóre proklamacja generała Fremont w Missouri, zapowiadająca uwolnienie wszystkich do rokowania należących niewolników. Do tego pomysłu ekspedycja na przylądek Hatteras, która w swych skutkach także ważną być może. Trudno, ażeby z tej strony przedsięwzięto na przyszły tydzień coś stanowczego.

Nowy Jork, 3. września. Korespondencja dziennika **Kolner Zeitung** względem najnowszych wypadków zawiera, co następuje: „Generał Fremont ogłasza w swej proklamacji krótko, ale dobitnie prawo doraźne w całym państwie Missouri, skazuje na karę śmierci każdego, który będzie schwytyany z bronią w ręku podniesioną przeciw rządowi, lub nieprzyjacielowi daje pomoc, konfiskuje własność secesjonistów i ogłasza ich niewolników wolnymi. Wiadomo, że zapadła na ostatnim kongresie uchwała skazywała ich na konfiskatę tylko w tym przypadku, jeżeliby właściciele przeciw unii ich używali, a nawet wkładała na zjednoczone Stany obowiązek dawać baczność na niewolników i utrzymywać ich. Generał Fremont nie poprzestaje na tem i na zasadzie prawa wojennego idzie jeszcze dalej; nakazuje bezwarunkowe uwolnienie wszystkich niewolników, którzy do secesjonistów należą.“

Doniesienia z Kartageny z dnia 10go sierpnia potwierdzają wieść o zwycięskim przybyciu Mosquery do Bogoty. Kazał on rozstrzelać natychmiast prefekta, zabójcę generała Obando, jako też Dra Aguilar. Ospina był jeszcze w więzieniu. Mosquera wydał dnia 20. lipca proklamację, w której oświadczył, że oprócz trzech wyżej rzeczonych, którzy mieli udział w morderstwach 7. marca i 27. kwietnia, nikt życia pozbawionym nie będzie. Wszystkim przeciwnikom swoim przyrzeka amnestję, jeżeli złożą broń i uznają wolę ludu.

Francya.

(Dwór do Compiègne. — Ogledność w dziennikach. — Goście spodziewani. — Urlopy. — Stan rzeczy w Madagaskarze.)

Paryż, 21go września. **Pays** zapowiada przybycie Króla duńskiego do Compiègne na dzień 6. października.

— Druga nota, którą doręczył p. Turgot rządowi szwajcarskiemu w sprawie wypadków w Ville-la-Grand, ułożona jest w tym samym duchu co pierwsza.

— Nowy dyrektor francuskiego bióra prasowego przesłał temi dniami głównym redaktorom dzienników poufną instrukcję, ażeby w sprawie polskiej pisali z największym umiarkowaniem. Jest to widoczna skazówka, że od niedawna zaczęła znowu Francya zbliżać się do Rosyi. Od kilku dni bawi tu nawet wysoki urzędnik rosyjski, który również miał wyjednać pomyslny zwrot co do sprawy polskiej.

— **Patrie** pisze: „Zapewniają, że Król holenderski przyjedzie wkrótce do Francyi, a około 15. października ma udać się do

Compiègne.“ — Jak slychać dzisiaj, ma także Król Wiktor Emanuel odwiedzić tej jesieni Paryż.

— **Pays** powiada: Zdaje się, że reprezentantem Cesarza przy koronacji Króla pruskiego będzie marszałek Mac-Mahon. Królowę angielską będzie reprezentował lord Clarendon, a Cesarza austriackiego Arcyksiążę Karol Ludwik.

— Dla zwinięcia obozu pod Chalons ma być znowu znaczna część wojska rozpuszczona za urlopem, a żołnierze, którzy powinni służyć jeszcze do końca tego roku, otrzymają uwolnienie z dniem 1go przyszłego miesiąca.

— W obszernym artykule **Presse** wyjaśnia jaki jest stan rzeczy w Madagaskarze; wywodzi historyczne prawa Francyi, która już całą wyspę, już jej części posiadała, i dodaje jak niepospolitej wagi rzeczą byłaby dla politycznych i handlowych interesów Francyi, założyć tam kolonie. Obecny stan rzeczy w Madagaskarze dodaje temu artykułowi znaczenia.

„Smutny stan zdrowia Królowej Madagaskaru, wyzywa baczność obudwu wielkich mocarstw. Brzemieniem lat przygnieciona Ranavalo ulegnie wkrótce chorobie, która ją trawi. Zostanie po niej dwóch następców spierających się o panowanie; synowiec i syn. Synowca, imieniem Ramboasalama, będąc bezdzietną, przybrała wkrótce po śmierci męża. Ale w dwa lata później wydała na świat syna Racut-Radama, którego naród uznał prawym. Zasady ich były zawsze odmienne. — Synowiec chytry, fanatyk, ckrutnik, nieprzyjaciel wszelkiej cywilizacji, gromadzi w koło siebie starodawną arystokrację Madagaskaru, syn zaś, światły i dosyć wykształcony, otrzymał wychowanie francuskie, i wróży ludowi szczęśliwą przyszłość. Lubi Francję, i nie waha się przyjąć jej protektorat. Oprócz tego jest jeszcze współzawodniczka, która skutkiem wypadków może w ostatniej chwili wystąpić na widownię wojny domowej, a nikt o słuszności praw jej nie powątpiewa. Jest to kobieta, która ocalała w czasie zamieszek, co pochłonęły prawie całą rodzinę dawniejszych władców, od których pochodzi. Znalazła ona schronienie w Moheli, gdzie otoczona garstką wiernych przywódców, żyje jako Królowa. Nadmieniwszy następnie o prawach Francyi do Madagaskaru, które nawet Anglia uznawała, kończy artykuł temi słowy, że Francya z praw tych i teraz będzie umiała korzystać. „Nasze kolonie, pisze, ani są liczne, ani znaczne. Odbierzmy bez namysłu te, których nie odstępowałyśmy nigdy, a które nie są urządzone w państwa uznane.“ W chwili, gdy w Madagaskarze przygotowują się wielkie wypadki, nie można popierać oporu, który tam Francya napotyka, a to tem bardziej, że chcąc urządzić zaatlantyczną żeglugę parową, trzeba koniecznie mieć punkt bezpieczny między Europą, a ostatecznym krańcem wschodu. Tym punktem jest Madagaskar, który położony między morzem czerwonym, zafoką perską i półkują południową prawem zdobyczy, ofiar i krwi, należy do Francyi, a w historii nosił już i zachował imię „wschodniej Francyi.“

Holandya.

(Uznanie Króla włoskiego.)

Gabinet w Hadze zawiadomił swoich agentów dyplomatycznych że postanowiono uznać Króla Wiktora Emanuela Królem Włoch, a to za pomocą okólnika, który jeźeli nie dosłownie, to przynajmniej w tej treści opiewa jak następuje:

„Król zważywszy, że interesa handlowe ponoszą szkody z przyczyny przerwania stosunków dyplomatycznych, ujrzał się zniewolonym, przyznać Królowi Wiktorowi Emanuelowi tytuł Króla Włoch.

Dalej opiewa okólnik:

„Zastrzegamy sobie wolność zdania względem polityki gabinetu turyńskiego, i dlatego istotę żadanego uznania oddzielamy od przyczyny, które nas do tego zniewoliły i od skutków które ztąd wyniknąć mogą.“

Depesza kończy się następującemi słowy:

„Pragniemy mianowicie być dobrze zrozumianymi: że uznając ten nowy tytuł, nie mamy wcale zamiaru obrazać te rządy, których interesa łączą się z kwestją włoską. Nie zamysłamy sprzeciwiać się położeniu rzeczy, nasze uznanie nie jest moralnem podkopywaniem praw, których ani bronić, ani naruszać powołani nie jesteśmy, a których zapoznawać nie chcemy.

Włochy.

(Nowy minister wojny. — Stowarzyszenie robotników. — Spokojność w Rzymie. — Zbiegi hiszpańscy. — Stronictwa. — Doniesienia z Neapolu.)

Sardynia. Nowy minister wojny della Rovere składał 21go przysięgę we Florencyi w ręce Króla i zaraz potem odjechał do Turynu.

— Dzienniki utrzymują, że rząd zamierza wcielić korpusy ochotników do armii regularnej, i wiadomość ta sprawia wszędzie pomyslnie wrażenie. Mówią, że rada ministerjalna oczekuje tylko przybycia nowego ministra wojny, by skutecznie ten zamiar.

— Na przyszłym kongresie stowarzyszeń robotników włoskich we Florencyi przyjdą następujące kwestye pod obrady: 1) Wybudowanie wspólnych pomieszek dla robotników (takzwane Cites ourières); 2) Zmniejszenie godzin pracy, aby niższymi klasami ułatwić naukę; 3) Wynalezienie środków do zmniejszenia konkurencji, jaką rząd czyni wolnym profesjom przez robotę wykonywaną w więzieniach; 4) czyli wypadła znieść taxę przypuszczenia w szkołach ludowych; czyli potrzebne jest utworzenie mieszanych stowarzyszeń (robotników i robotnic); 6) jakich środków należy użyć, ażeby zażyciem przynależnych swych autonomii i właściwych statutów

czynności połączyć wszystkie towarzystwa robotników; 7) który jest najspieszniejszy i najłatwiejszy system, ażeby dojść do utworzenia banku kredytowego dla robotników.

Państwo Kościelne. Wiadomości z Rzymu z 17go donoszą na Marsylię, że generał Goyon otrzymał zawiadomienie jakoby banda ludzi exaltowanych zamierzała wylądować w Ostii, co skłoniło go wysłać w tę okolicę francuską i papieską konnicę. Zresztą nie zakłócono nigdzie spokojności.

Neapol. Buletyny z Neapolu z 17. września donoszą, że rozpoczęły się działania przeciw bandzie, która wylądowała w Kalabrii. Ambasada hiszpańska w Paryżu wyrzekła się imieniem rządu hiszpańskiego wszelkiej odpowiedzialności za wylądowanie Hiszpanów w Kalabrii, dodając, że nie wie nic o tem, i że zapewne muszą to być zbiegi hiszpańscy zwerbowani we Włoszech.

— W znacznej części państw włoskich, które sobie Piemont przywłaszczył, rząd przynajmniej na pozór, pisze *Gaz. wied.*, występuje stanowczo przeciw tak zwanemu stronnictwu działania, ale w neapolitańskim, gdzie dwa stronnictwa mazzinistowskie i królewskie działają przeciwko sobie, busiły stronnictwo mazzinistowskie pozyskać dla siebie. Z tej przyczyny, pomimo obecności pułków Cialdiniego i Pinego, stronnictwo to zbiera podpisy do protestu przeciw francuskiej okupacji Rzymu, a wypadek Minghettego poświadcza, że w gabinecie piemonckim nurtują dwa przeciwne sobie prądy. Liczba żołnierzy neapolitańskich wynosi 3200, z tych 11.000 wcielono do armii sardyńskiej, a reszta znajduje się w twierdzy Fenestrelle, i w obozie pod St. Maurizio. Koło neapolitańskich kolei żelaznych pracuje tylko 380 robotników, ceny chleba podnoszą się, nędza panuje coraz większa.

Nazionale donosi, że gospody położone na drogach, które bandyci zwiedzają, zamknięto i zamurowano. Na gościńcach z Mugnano do Neapolu, i z Avelino do Molise, oddziały wojska czatują na bandytów.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Zaprowadzenie kursów przygotowawczych w Warszawie.)

Warszawa, 21. września. *Gazeta warszawska* ogłasza następujące rozporządzenie Rady administracyjnej Królestwa:

Rada administracyjna Królestwa. Zwazwszy, że młodzież, która pokonczyła nauki w dotychczasowych różnorodnych zakładach naukowych Królestwa, potrzebuje dopełnienia wiadomości, jakie wymagane będą przy wstępie jej do majacej się rozwinąć szkoły głównej, na przedstawienie dyrektora głównego prezydującego w komisji rządowej wyznań i oświecenia publicznego, postanowiła i stanowi:

Art. 1. Urządzone będą w Warszawie, w gmachu Instytutu Szlacheckiego, kursa przygotowawcze dla młodzieży, majacej wstąpić do szkoły głównej.

Art. 2. W kursach przygotowawczych wykładane będą następujące nauki: a) loika; b) psychologia; c) encyklopedia i metodologia nauk akademickich; d) język i literatura polska, oraz język i literatura rosyjska, ze względem na literaturę innych narzeczony słowiańskich; e) język łaciński; f) język grecki; g) historia powszechna w połączeniu z geografią; h) geometrya; i) algebra; k) trygonometrya; l) fizyka; t) język niemiecki i język francuski.

Art. 3. Kursa przygotowawcze, jako przechodnie, ustanawiają się na rok jeden. Gdyby się okazała potrzeba dalszego ich trwania, komisya rządowa wyznań religijnych i oświecenia publicznego wejdzie z nowem przedstawieniem.

Art. 4. Tylko tacy kandydaci do kursów przygotowawczych przyjęci być mogą, którzy ukończyli z dobrymi świadectwami gimnazya filologiczne, gimnazyum realne, lub przynajmniej jego klasę VItą, albo szkoły wyższe realne w Kaliszu i Kielcach.

Art. 5. Opłata wstępna do kursów przygotowawczych naznacza r. sr. 15 za rok cały. Uczniowie kursów przygotowawczych, którzy przed ich zamknięciem a po otwarciu szkoły głównej, zdołają zdać w niej egzamin wstępny i do niej przyjęci będą, dopłacą tyle, ile niedostawać będzie do opłaty rocznej, jaka za wstęp do szkoły głównej oznaczoną zostanie.

Art. 6. O terminie otwarcia i zamknięcia kursów przygotowawczych i o warunkach egzaminów wstępnych, dyrektor główny wyda stosowne rozporządzenie.

Art. 7. Zostawia się także dyrektorowi głównemu komisji rządowej wyznań religijnych i oświecenia publicznego wybór zwierzchnika kursów przygotowawczych, wyznaczenie majacych wykładać w nich profesorów, określenie zakresu wyliczonych wyżej przedmiotów, jak niemniej ułożenie przepisów karności nad uczniami.

Art. 8. Wykonanie niniejszego ustanowienia, które w Dzienniku praw ma być zamieszczone, dyrektorowi głównemu komisji rządowej wyznań religijnych i oświecenia publicznego poleca się.

Działo się w Warszawie, d. 8. (20.) września 1861 r.

P. o Namiestnika Królestwa, generał-adjutant,

(podp.) Hr. Lambert I.

Dyrektor główny prezydujący w komisji rządowej wyznań religijnych i oświecenia publicznego

(podp.) *Brabia Wielopolski, margrabia Myszkowski.*

Sekretarz stanu, (podp.) *Karnicki.*

Grecya.

(Zamach królobójczy.)

Nadeszły do Paryża bliższe wiadomości o zamachu na Królową grecką, *Dosios* czy *Dusios*, student, który się go dopuścił

liczy lat 17. Użył on rewolweru. W chwili uwięzienia zeznał, że nie ma współwinnych. Jej królewska Mość okazała wiele krwi zimnej. Nazajutrz zwiedzała arsenał w Caron.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Zagrabie, 24. września. Ban Kroatyi baron Sokcevic przyjechał wczoraj wieczorem, i sejm przyjmował go *in corpore*.— Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu przyjęła izba bez debaty adres do Cesarza. Odjeżdża z nim do Wiednia deputacya, do której przeznaczeni są baron Kuslan i Kraljevic.

Peszt, 24. września. Dziś rozwiązał król. komisarz Szekrényessi miejską reprezentacyę w Stuhlweissenburgu.

Wenecya, 24. września. Patriarcha Ramazetti umarł dziś w nocy.

Londyn, 24go września. Dzisiejsza *Morning Post* donosi o układach między Anglią, Francją i Hiszpanią względem traktatu interwencji w Meksyku co następuje: Wojska nie będą wysadzane na ląd. Sprzymierzeni wysła tylko okręta do odnogi meksykańskiej, ażeby blokowały porty, a konsulowie sprzymierzonych będą ściągac dochody celne Meksyku. W każdym porcie stanowią konsulowie komisję internacjonalną. Rząd meksykański otrzyma tylko część małą dochodów celnych. Ten układ trwa tak długo, dopokąd wszystkie reklamacye nie będą zaspokojone. Cały ten plan ma być wykonany jeszcze przed końcem roku.

Paryż, 25. września. Dzisiejszy *Monitor* donosi, że przeprowadzenie francusko-tureckiego traktatu handlowego odroczone jest do marca 1862.

Berlin, 25. września. Od granicy polskiej donoszą z dnia dzisiejszego: „Minister wyznań zapowiada otwarcie przygotowawczego kursu uniwersyteckiego, którego słuchacze nie będą nosić uniformu. Inne podobne zakłady naukowe pozostaną zamknięte aż do wyższego rozporządzenia. Szkoły, których uczniowie brali udział w rozruchach, jakoteż szkoły niespokojnych dystryktów, zostają całkiem zamknięte.

Turyń, 24go września. *Opinione* oświadcza, że wszelkie szczególnie w dziennikach piemonckich rozsiewane pogłoski o nieporozumieniach między Cialdininim a rządem centralnym są bezzasadnym i niedorzecznym wymysłem.

Medyolan, 24. września. *Perseveransa* pisze: Baron Tecco nie jest jeszcze odwołany z Madrytu; zdaje się, że odpowiedź gabinetu hiszpańskiego względem archiwów nie była tak stanowczo odmowna, jak donosiły dzienniki. To pewna, że moralna interwencya Francyi i Anglii w tej sprawie nie poniosła jeszcze zaduej klęski, i przeto wszelkie doniesienia o bliskim odjeździe barona Tecco są zawczesne. — Ten sam dziennik zaprzecza także pogłosce względem ultimatum do rządu papieskiego.

Raguza, 24. września. Jutro będzie w Cettyui konferencya dla zniesienia blokady; dziś udali się na tę konferencyę konsulowie pruski i francuski.

Konstantynopol, 24. września. (Na Paryż). Konferencya względem unii Księstw Naddunajskich była bezskuteczna. Za nią były Anglia, Francya i Porta, przeciw unii Rosya, Austria i Prusy.

Nowy Jork, 14. września. Słychać, że Fremonti został usunięty za proklamacyę przekraczającą jego władzę. Zgromadzenie w Kentucky rozkazuje ustąpić separatyście z swego terytorium, nie wydając tego samego rozkazu wojskom unii. Separatyści nie chcą ustąpić.

Wiadomości handlowe.

Według doniesień handlowych podajemy ceny przeciętne zboża i innych artykułów, jakie były w pierwszej połowie września b. r. na targach w Samborze, Drohobyczu, Komarnie, Kołomyi, Kuttach i Sniatynie.

	Miejsce targu					
	Sambor	Drohobycz	Komarno	Kołomya	Kuttay	Sniatyn
	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.
waluty austriackiej						
Mec pszenicy . . .	3 95	4 .	3 68	3 20	3 26	3 32
„ żyta . . .	2 80	3 .	2 73	2 50	2 50	2 23
„ jęczmienia . . .	1 70	1 60	2 5	1 60	1 32	1 45
„ owsa 95	1 18	1 8	1 .	1 12	1 15
„ hreczki	2 10	2 50	2 .	2 .	2 68
„ kukurudzy	3 10	. . .	2 40	2 20	2 8
„ kartofli . . .	1 .	1 10	1 5	1 .	. 70	. 80
Cetnar siana 84	. 50	1 5	. 70	. 60	1 17
„ wełny	35
„ nasienia konicza
Sąg drzewa twardego . . .	7 35	6 50	10 .	6 .	7 50	6 18
„ miękkiego . . .	4 50	5 .	8 .	5 .	3 50	. . .
Funt mięsa wołowego 14	. 11	. 11	. 10	. 10	. 9
Mas okowity 38	. 88	. 66	. 70	. 64	. 50

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 25. września 1861.

Table with 6 columns: Pora, Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum., Stopień ciepła według Reaum., Stan powietrza wilgotnego, Kierunek i siła wiatru, Stan atmosfery.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 24. września.

Hotel rosyjski: PP. Oczosalski Stef., z Hrusiatycz. — Sabański Konst., z Podola. — Korytko Sew., z Suchodola. — Hohendorf Eust., z Baru. — Hohendorf Kal., z Szutrumaniec. — Niezabitowski Włodz., z Uherec. Hotel europejski: Truskolawski Henr., z Jaworowa. — Kratochwil Max., z Wasylowa. Hotel Langa: Horwath, c. k. major, z Żółkwi. — Sebetzki And., z Węgier. — Zissay Dem., dr. med., z Jas. Hotel angielski: Lewartowski Woj., z Rajtarowiec. — Czajkowski Mich., z Bortnik. — Mosing Jan, c. k. radca wyżs. sąd. kraj., z Hermansztadu. — Hr. Łoś Aug., z Werchraty. — Zagajewski Tad., c. k. notary, z Brodów. Zajazd Kuhna: Leszczyński Emil, z Płonny. Pod kolej żelazną: Kapiszewski Felix, z Kobelnicy. — Markiewicz Fr., c. k. kap., z Tarnopola. — Wasylko Jerz., z Berhomet. — Gojan Jerzy, i Leon, z Zadawy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 24. września.

PP. Assaki Piotr, do Paryża. — Frühling Alex., adw. kraj., do Tarnopola. — Kube Ludw., c. k. radca obw., do Zaleszyk. — Dolański Lud., do Bakosza. — Betkowski Felix, do Żółkwi. — Wiśniewski Wiktor, do Strzelisk. — Hasdorf Oskar, na ros. Podole. — Reindel Antoni, do Wolicy. — Kamiński Antoni, na ros. Podole. — Br. Brunicki Jan, do Rudy poznańskiej. —

Trzeciak Dyon., do Tarnowa. — Brzeżany Maur., do Konczak. — Micewski Henr., do Dulib. — Costaki Aga Grz., do Czerniowiec. — Orłowski Ant., na Wołyń. — Kutkowski Wład., do Czerlan. — Małachowski Zyg., do Tonstobab. — Węgliński Alfred, do Lublina.

Kurs lwowski.

Table with 4 columns: Dnia 26. września, gotówka, towarem, and various exchange rates for gold, silver, and currencies.

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 26. września.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 zlr. 80 65. Metaliki po 5% za 100 zł. 67.10; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —. Galicyi —; Bukowiny —; Akcje Banku narodowego sztuka 756 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 182.40; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —. Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —. Wexlowy. Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —. —. Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 135.40. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —. Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.49 1/2, dukaty ces. pełnej wagi —. —. korony —, półkorony —. Srebro 135.—.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 23. września.

Large table with multiple columns: 1. Dług publiczny (Public Debt), 2. Stan oblig. domestykaln. (Domestic Bonds), 3. Akcje (Shares), Obligacje indemnizacyjne (Indemnity Bonds), and various bank and exchange rates.

Table with multiple columns: Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k., Banku narodowego, Gal. Tow. kred. po 4%, Kurs złoty, and various exchange rates for different locations and currencies.

KRONIKA.

(Statystyka kryminalna Berlinu.) Według wiadomości w „Stern-Zeitung“ żyje w Berlinie w ogóle 30.000 karami obsadzonych osób, z których około 16.000 za przestępstwa haniebne. W areszcie siedzi teraz więcej niż 5000, co tyle jest jak jeden na sto z ogółowej ludności stolicy. Przepelnieniu w tu-tejszych więzieniach starano się zapobiedz w ten sposób, że w ostatnim czasie znaczną liczbę więźniów z Stadtvogtei przeniesiono do Lichtenburga, Branden-burga i indziej. Więzienia Berlińskie były tak przepelnione, że nieraz dla braku miejsca musiano aresztantów odprawiać. Sąd kryminalny wytoczył w ostatnich miesiącach mnóstwo procesów osobom, które tutaj walęszając się bez roboty, zajmują się namawianiem nie doświadczonych ludzi, najczęściej włóścian do gry hazardowej, ażeby ich przytem z wszystkiego ogolocić. (Rosyjskie dobra koronne.) Z wydanego niedawno w Petersburgu spra-wozdania z administracji dóbr skarbowych okazuje się, że w żadnym innym kraju ta gałęź administracji nie jest tyle ważną co w Ro-ji, bo dobra koronne obejmują terytoryum 223 1/2 milionów desiatyn, więcej niż połowę Rosyi euro-

pejskiej, z ludnością 20.200.000 dusz obojga płci („włóścian koronnych“). Prócz tego należy pośrednio do tego jeszcze około 5 milionów desiatyn. Podział jest zewszec miar nie jednaki; tak posiada korona w gubernii Archangielskiej 79 mil., w gubernii Estońskiej tylko 21 000 desiatyn. Lasy obejmują 107 milionów desiatyn, z których na gubernię Wołogdską przypada 32 milionów, a te wyuo-szą 97 pct. wielkości tej gubernii. (Zaraza morowa w Indyach.) Indye wycierpiały w przeciągu czterech lat ostatnich trzy okropne nieszczęścia. Wojna i głód zniszczyły kraj nie-szczęśny, a teraz ledwo że deszcz obfity zbudził nadzieję pomyślności żniw, wybuchła straszliwa zaraza. Z Meeratu i Agry nadchodzą smutne doniesienia o cholercie. Krajowcy umierają tysiącami, szczególnież ta klasa ludu, która wycieńczona jest głodem. W Bangaloz grasuje zaraza nawet w kasarniach europejskich; wielu oficerów i żołnierzy padło jej ofiarą. W roku 1858 ta sama zaraza nastąpiła po głodzie.